

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

УХВАЛЕНО
Вченою Радою Одеського
національного медичного
університету
«04» червня 2020 р.
Протокол № 4

ПОЛОЖЕННЯ

**про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій
здобувачами вищої освіти
в Одеському національному медичному університеті**

I ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1 Положення про порядок формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами освіти третього науково-освітнього рівня (далі – Положення) розроблено відповідно до Закону України «Про вищу освіту» (пункт 15 частини першої статті 62), Статуту Одеського національного медичного університету, з урахуванням концептуальних засад Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному медичному університету та містить основні вимоги щодо права формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти університету.

1.2 Цим Положенням визначається процедура формування переліку, обрання та подальшого вивчення здобувачами освіти третього науково-освітнього рівня університету вибіркових навчальних дисциплін у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та навчальним планом, здійснення контролю за результатами навчання за обраними дисциплінами.

1.3 Положення ґрунтується на засадах студентоцентрованого підходу і вільного творчого навчання, що гарантує здобувачам третього науково-освітнього рівня освіти побудову індивідуальної траєкторії навчання з урахуванням власного потенціалу, особистісного росту та своїх професійних інтересів.

1.4 Це Положення спрямоване на реалізацію таких завдань:

- надання можливостей здійснення поглибленої підготовки здобувача третього науково-освітнього рівня освіти, що визначають характер майбутньої діяльності у межах базової спеціальності;
- сприяння академічній мобільності здобувача;
- формування компетенцій здобувача відповідно до вимог ринку праці на підставі особистих професійних інтересів.

1.5 Дія цього Положення поширюється на здобувачів третього науково-освітнього рівня освіти, які вступили на навчання, починаючи з 1 вересня 2016 року, і навчаються за освітніми програмами та навчальними планами третього (доктор філософії) рівня вищої освіти, укладеними з урахуванням законодавства про освіту та затверджених рішеннями Вченої ради університету.

II ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ ТА ТЕРМІНИ

2.1. Освітня програма з будь-якої спеціальності містить нормативну та варіативну складову. Нормативний зміст освітньої програми зі спеціальності визначається стандартом вищої освіти, а варіативний – Центральною методичною комісією університету. Обсяг обов'язкових навчальних

дисциплін має становити не більше 75 відсотків, а вибіркових навчальних дисциплін – не менше 25 відсотків загальної кількості кредитів Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ЄКТС), передбачених для освітньої програми відповідного рівня вищої освіти.

2.2. Право вибору надається усім здобувачам вищої освіти. Кількість вибіркових дисциплін на наступний навчальний рік, кількість кредитів на їх вивчення, форми контролю визначаються робочим навчальним планом напряму підготовки/спеціальності, за яким навчається здобувач.

2.4. Вибір дисциплін варіативної частини освітньої програми здобувач освіти здійснює при формуванні індивідуального навчального плану у межах, передбачених відповідною освітньою програмою та робочим навчальним планом, з дотриманням послідовності їх вивчення відповідно до структурно-логічної схеми підготовки фахівця.

2.5. При виборі дисциплін здобувач має забезпечити виконання встановленого освітньо-науковою програмою обсягу навчальних кредитів – 53 кредити ЄКТС (мінімум 30 кредитів, максимум 60 кредитів).

2.6. Інформування здобувачів третього науково-освітнього рівня освіти про вибіркові дисципліни та їх зміст відбувається шляхом створення Каталогу вибіркового дисциплін, який оприлюднюється навчальним відділом до 01 лютого поточного навчального року на сайті університету. Каталог містить портфоліо вибіркового дисциплін всіх освітніх програм.

2.7. Вивчення дисциплін за вибором розпочинається з другого семестру навчання.

2.8. Основні терміни та їх визначення:

академічна мобільність – можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому закладі вищої освіти (науковій установі) на території України чи поза її межами;

варіативна складова (навчальні дисципліни за вибором) – це дисципліни, які вводяться вищим навчальним закладом для більш повного задоволення освітніх і кваліфікаційних вимог здобувача для потреб суспільства, ефективнішого використання можливостей закладу освіти, врахування регіональних особливостей тощо;

індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів; є основним робочим документом аспіранта

згідно з вимогами Європейської кредитно-трансферної системи організації освітнього процесу;

індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів і форм здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання;

індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план;

навчальний план – це нормативний документ університету, що регламентує навчання на певному освітньому рівні за певною спеціальністю; визначає перелік та обсяг обов'язкових і вибіркового навчальних дисциплін, послідовність їх вивчення, конкретні форми проведення навчальних занять та їхній обсяг, графік навчального процесу, форми проведення поточного та підсумкового контролю; індивідуальний навчальний план складають на 2 навчальні роки (освітня складова третього освітньо-наукового рівня), його затверджують на засіданні вченої ради факультету;

особистісний потенціал здобувача – сукупність його здібностей – пізнавальних, творчих, комунікативних, дослідницьких; процес виявлення, реалізації і розвитку цих здібностей відбувається в ході освітнього руху здобувачів за індивідуальними траєкторіями навчання.

ІІІ ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА ВИБОРУ ЗДОБУВАЧАМИ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

3.1. Вибіркова частина навчального плану здобувача введена для індивідуалізації навчання і задоволення освітніх і кваліфікаційних потреб особи, ефективного використання можливостей і традицій університету, регіональних потреб тощо. Вибір здобувачем навчальних дисциплін створює умови для досягнення ним наступних цілей:

- поглибити професійні компетентності в межах обраної спеціальності (спеціалізації, освітньої програми) та здобути додаткові спеціальні (фахові, предметні) компетентності, у тому числі із здобуттям професійної кваліфікації (якщо це передбачено освітньою програмою);
- поглибити свої знання та здобути додаткові загальні і загально-професійні компетентності в межах споріднених спеціальностей і галузі знань;

– ознайомитись із сучасним рівнем наукових досліджень інших галузей знань та розширити або поглибити знання за загальними компетентностями.

3.2. У відповідності до сформованих цілей здобувачу пропонується реалізувати свій вибір шляхом:

– вибору дисциплін загальної підготовки світоглядного спрямування, що визначають професійну підготовку здобувача, і спрямовані на розвиток універсальних навичок дослідника (3 кредити / не більше 5 відсотків).

– вибору блоку дисциплін поглибленого вивчення спеціальності, який включає фахові дисципліни, що визначають спеціалізовану підготовку здобувача в межах обраної освітньої програми, і спрямований на набуття здобувачем загальних та спеціальних (фахових) компетентностей за обраним фахом (не менше 20 відсотків);

3.3. До числа вибірових освітніх компонентів можуть включатися практики.

3.4. Кількість та обсяг дисциплін вільного вибору здобувача третього освітньо-наукового рівня освіти для конкретного семестру вказана в навчальному плані.

3.5. Обсяг кожної вибіркової дисципліни становить, як правило, 3 кредити ЄКТС (90 годин) або 4 кредити ЄКТС (120 годин). Формою підсумкового контролю вибірових дисциплін є залік.

3.6. Вивчення вибірових дисциплін починається з першого курсу.

3.7. Вибіркові навчальні дисципліни можуть вивчатися як в університеті, так і в інших закладах вищої освіти (зокрема закордонних), відповідно до реалізації права на академічну мобільність здобувачів вищої освіти.

3.8. Терміни проведення процедури вибору здобувачами навчальних дисциплін визначаються із необхідності своєчасного планування та організації освітнього процесу (формування контингенту аспірантів у групах для планування навчального навантаження науково-педагогічних працівників), його методичного і кадрового забезпечення.

3.9. Заходи з організації вивчення вибірових навчальних дисциплін здійснюються у навчальному році, що передує навчальному року, у якому заплановане вивчення цих дисциплін. Здобувачі реалізують своє право вибору навчальних дисциплін (спеціалізованих блоків дисциплін) впродовж першого місяця навчання (відповідно освітнім програмам, де вільний вибір заплановано у першому навчальному році).

IV НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИБІРКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

4.1. Викладання вибіркового блоку дисциплін можуть здійснювати всі кафедри університету за умови наявності відповідного кадрового, наукового, навчально-методичного та інформаційного забезпечення, відгуки аспірантів про якість викладання дисциплін на кафедрах, що є свідченням спроможності кафедри оперативного задоволення потреби здобувачів третього освітньо-наукового рівня освіти для створення індивідуальної освітньої траєкторії навчання за обраними спеціальностями.

4.2. Формування вибіркового блоку дисциплін (каталог вибіркового блоку) здійснюється робочими групами, склад яких затверджується наказом ректора не пізніше 15 жовтня поточного навчального року. До складу робочих груп мають входити завідувачі всіх фахових кафедр спеціальності/напрямку підготовки, гаранті освітніх програм та представник здобувачів. Головою робочої групи призначається декан відповідного факультету.

4.2.1. Для формування робочою групою факультету переліку вибіркового блоку дисциплін кафедри до 15 жовтня поточного навчального року подають схвалений на їх засіданні перелік. Перелік вибіркового блоку дисциплін, розроблений кафедрами, формується окремо за кожним напрямком підготовки та рівнем вищої освіти.

4.2.2. Обсяги і зміст дисциплін, які спрямовані на розширення та поглиблення спеціальних (фахових, предметних) компетентностей, мають враховувати структурно-логічну схему вивчення обов'язкових дисциплін, кількість кредитів і точок контролю в семестрі, визначених навчальним планом для вибіркової частини конкретної освітньої програми.

4.2.3. До переліку вибіркового блоку дисциплін відповідної освітньої програми не можуть пропонуватись дисципліни, що аналогічні за змістом з обов'язковими навчальними дисциплінами.

4.2.4. Для формування переліку вибіркового блоку дисциплін робочі групи аналізують необхідну інформацію та можливості якісного забезпечення кафедрою освітнього процесу.

4.2.5. Необхідною інформацією для формування переліку вибіркового блоку дисциплін є стратегії розвитку медичної галузі, національної економіки; інформація від установ роботодавців щодо їх поточних та перспективних потреб; відгуки випускників університету щодо відповідності навчального плану спеціальності потребам виробничої сфери; рейтингові списки вибіркового блоку дисциплін у попередніх роках, результати контролю знань здобувачів.

4.2.6. На підставі аналізу зазначеної вище інформації робочі групи формують перелік вибіркового дисциплін.

4.3. Навчальний відділ здійснює перевірку наявного методичного (робочі навчальні програми дисциплін затверджені Центральною навчально-методичною комісією університету) та кадрового забезпечення вибіркового дисциплін.

4.4. До 15 грудня поточного навчального року перелік вибіркового навчальних дисциплін затверджується Вченою радою університету на наступний навчальний рік.

4.5. Перелік дисциплін вільного вибору на наступний навчальний рік може змінюватись. Пропозиції щодо внесення змін до Каталогу та переліку вибіркового дисциплін на наступний навчальний рік формуються завідувачем кафедри у поданні на ім'я ректора університету до 01 жовтня поточного навчального року та розглядається робочою групою в встановленому порядку.

4.6. Затверджені переліки вибіркового дисциплін до 15 січня розміщуються навчальним відділом для ознайомлення здобувачів на офіційному сайті університету у вкладці «Каталог курсів», кафедрами – на інформаційних стендах кафедр та деканатів із зазначенням автора вибіркового дисципліни, короткого опису змісту дисциплін та обсягу в кредитах ЄКТС та.

4.7. Каталог вибіркового дисциплін щорічно переглядається та оновлюється відповідно до сучасних вимог.

У ПОРЯДОК ФОРМУВАННЯ ВИБІРКОВОЇ СКЛАДОВОЇ ІНДИВІДУАЛЬНОГО НАВЧАЛЬНОГО ПЛАНУ ЗДОБУВАЧА

5.1. Для формування контингенту слухачів для вивчення вибіркового дисциплін на наступний навчальний рік кафедри ознайомлюють аспірантів з переліком вибіркового дисциплін, викладання яких вони забезпечують, та їхніми анотаціями, сприяють здобувачам в одержанні в повному обсязі інформації про вибіркового дисципліну.

5.2. Для забезпечення принципу конкурентності при виборі здобувачами третього освітньо-наукового рівня освіти вибіркового дисциплін науково-педагогічні працівники кафедри у вільний від аудиторних занять час проводять відповідні презентаційні заходи (читають оглядові лекції, готують інформаційні матеріали, що можуть бути розміщені на сайті університету, сторінці факультету, кафедри тощо).

5.3. Здобувачі обирають курси за вибором відповідно до навчального плану на принципах альтернативності, змагальності та академічної відповідальності у термін протягом першого місяця навчання на аспірантурі;

здобувачі вищої освіти, які поновились на навчання або перевелись з інших закладів вищої освіти, мають право визначитися з вибірковими дисциплінами, з урахуванням наявності вільних місць в академічних групах, які вивчають відповідну дисципліну, протягом першого робочого тижня після зарахування.

5.4. Після ознайомлення з Каталогами здобувачі третього освітньо-наукового рівня освіти у зазначені терміни визначають свій вибір щодо вивчення конкретних дисциплін шляхом подання письмової заяви на ім'я завідувача аспірантури, що є підставою для формування індивідуального навчального плану здобувача.

5.6. Здобувачеві може бути відмовлено у реалізації його вибору і запропоновано зробити новий вибір, якщо на вивчення вибіркової навчальної дисципліни записалось менше необхідної кількості здобувачів. Відділ аспірантури доводить до відома здобувачів про перелік дисциплін, які вважаються не обраними. Здобувачам пропонується обрати зі скорегованого переліку дисципліни, де може з'явитися достатня кількість слухачів. Після цього здобувач протягом тижня повинен обрати іншу дисципліну, для вивчення якої сформувався (чи формується) кількісно достатня група. Обмеження передбачені цим пунктом, не поширюються на ті випадки, коли певну дисципліну обрали всі студенти, для яких вона передбачена.

5.7. Здобувач, який з поважної причини (хвороба, використання права на академічну мобільність тощо), не визначився з вибірковими дисциплінами, має право визначитися протягом першого робочого тижня після того, як він з'явився на навчання. В зазначений термін здобувач звертається в відділ аспірантури із заявою для запису на вивчення обраних ним дисциплін.

5.8. Здобувач, який не скористався правом вибору дисциплін без поважної причини, буде записаний на вивчення тих вибірових дисциплін, які вважаються базовими для його спеціальності, або з міркувань оптимізації навчальних груп завідувачем аспірантури.

5.9. Після остаточного формування і погодження академічних груп з вивчення вибірових дисциплін, інформація про вибірові дисципліни вноситься до індивідуального плану здобувача. З цього моменту вибірова дисципліна стає для здобувача обов'язковою. Студент в односторонньому порядку не може відмовитись від вивчення запланованої дисципліни. Самочинна відмова здобувача виконувати сформований таким чином індивідуальний навчальний план є грубим порушенням Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному медичному університеті, що тягне за собою академічну заборгованість. Внесення до

індивідуального плану додаткових навчальних дисциплін без погодження голови вченої ради факультету не має юридичної сили. Вивчені таким чином курси не зараховуються.

5.10. Зміна здобувачем з об'єктивних причин свого вибору після його затвердження можлива лише за дозволом вченої ради факультету. Не допускається зміна обраних дисциплін після початку навчального семестру, в якому вони викладаються. Заява здобувача на внесення змін, до вибіркової складової навчального плану подається до початку навчального року за умови, що здобувач не розпочав опанування вибіркової навчальної дисципліни. Внесені зміни не мають порушувати встановлені в університеті вимоги щодо мінімальної чисельності студентів при формуванні груп на вивчення вибірових дисциплін. Зміни, внесені до індивідуального навчального плану здобувача затверджуються головою вченої ради факультету.

5.11. Заяви здобувачів щодо вибірових дисциплін, включених після погодження у встановленому порядку до індивідуальних планів, зберігаються в особовій справі здобувача.

5.12. На підставі заяв аспірантів завідувач аспірантури готує накази про створення академічних груп щодо вивчення вибірових дисциплін на навчальний рік.

5.13. Копія наказу про вивчення вибірових дисциплін надається до навчального відділу для складання та затвердження робочих навчальних планів, врахування в розрахунку навчального навантаження відповідних кафедр на навчальний рік та в розкладі занять.

5.14. Розклад занять формується навчальним відділом з урахуванням необхідності забезпечення права аспірантів на вивчення дисциплін вільного вибору в час, що не співпадає з розкладом занять здобувачів за спеціальністю.

VI ПРОЦЕДУРА ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ВИБІРКОВИХ ДИСЦИПЛІН, ЗДОБУТИХ В ІНШИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

6.1. У разі поновлення, переведення здобувача вищої освіти з іншого закладу вищої освіти, допуску до занять після завершення академічної відпуски перезарахування вибірових дисциплін проводиться завідувачем аспірантури на підставі академічної довідки, наданої здобувачем в установленому порядку.

6.2. Перезарахування кредитів вибірових дисциплін проводиться за рахунок фактично вивчених дисциплін, що не дублюють зміст обов'язкових

(із циклу вільного вибору) на обраній освітній програмі, за умови однакової (або більшої) кількості кредитів.

6.3. Завідувач аспірантури може дозволити здобувачам-учасникам програм академічної мобільності зараховувати вибіркові дисципліни, які прослухані в іншому закладі вищої освіти-партнері, але не передбачені навчальним планом відповідної спеціальності в університеті за умови виконання ними функції споріднених компетентностей.

VII ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

7.1. Положення запроваджується в дію з моменту затвердження Вченою радою університету.

7.2. Зміни та доповнення до Положення вносяться та затверджуються Вченою радою університету у тому ж порядку, що й саме Положення

7.3. Університет несе відповідальність за якість викладання і належне методичне забезпечення навчальних дисциплін, які пропонуються здобувачам для реалізації ними права вільного вибору.

7.4. Контроль за виконанням та дотримання вимог Положення здійснюють посадові особи університету в межах своїх повноважень, що встановлені функціональними обов'язками.